

Tonkinstokken van Van Tuijl: voor elke kweker wat wils

Het slimme ambachtelijke verhaal achter de bamboestok

Een bamboe- of tonkinstok. Wat valt er over het modale gebruiksartikel in de kwekerij te vertellen? Dit zou de eerste gedachte kunnen zijn die door menigeen heen spookt. Toch zit er een uitgekiend verhaal achter. Specialistisch leverancier Van Tuijl weet er alles van. Alvorens de bamboestok in de grond staat, is er een slim ambachtelijk en logistiek proces aan voorafgegaan. Gerardus Veenema van Van Tuijl duikt in de diepte van de tonkinstok.

Auteur: Emiel te Walvaart

Naast gerecyclede trays en potten heeft Van Tuijl een groot en breed assortiment aan sticks dat deels is gericht op de tuinbouw en deels op de boomkwekerij en fruitteelt. Voor de tuinbouw levert de onderneming, met vestigingen in Haaften en Opheusden, de zogeheten splitbamboe, die maatvast en uniform is en zich geautomatiseerd laat verwerken, belangrijk in de tuinbouw. De boomkwekerij wordt bevoorrad met bamboestokken of de zogenaamde tonkinstokken (een verzamelnaam voor tweehonderd maten van dunne bamboe).

Belangrijke rol

Er komt heel wat bij kijken voordat een tonkinstok in de grond staat bij een kweker. Gerardus Veenema van Van Tuijl wil dit hele proces graag

verduidelijken. 'Het is misschien maar een bamboestok, een *low interest*-product, maar de stok vervult bij de boomkweker een belangrijke (bij)rol in de groei van de plant of boom.' Tonkinstokken zijn gemaakt om buiten in te zetten in de boom- en fruitteelt. 'We zijn ruim twaalf jaar geleden vanuit Haaften begonnen met het aanbieden van bamboestokken aan de kwekerij. Hier hebben we het magazijn van waaruit we voorraadhoudend kunnen leveren. De tonkinstokken halen we uit China, waar ze in de natuur groeien op bamboebergen. De stokken worden door lokale boeren gekapt en geselecteerd. De stok moet een minimumleeftijd van drie jaar hebben alvorens deze in de productieketen komt. Een te jonge stok heeft nog niet de juiste kwaliteit. Hierbij gaan de boeren die kappen niet ruwweg te werk,

maar heel selectief waarbij ze alleen de oudere stokken pakken. De moederbamboe blijft staan en krijgt voortdurend nieuwe scheuten. Hier komt echt vakmanschap bij kijken en dat kan niet iedereen. Zij weten het bamboebos op de juiste manier uit te dunnen, waardoor de natuur wordt gespaard en er duurzaam kan worden geproduceerd.'

De gekapte bamboestokken worden bij elkaar gebonden en vervoerd naar een werkplaats. De stokken die rechtstreeks uit het bos komen,

worden hier eerst gewassen, want ze kunnen nog allerlei vuiligheid bevatten. De buitenkant wordt geëgaliseerd en de zijtakken worden verwijderd. Vervolgens zetten de medewerkers de bamboestokken op schoven in de zon om te drogen. Veenema: 'De stokken worden dus op een natuurlijke manier gedroogd, zodat ze van groen naar geel verkleuren. De stokken op de berg zijn niet van nature recht, maar we hebben wel kaarsrechte exemplaren nodig. Na het drogen worden de stokken rechtgemaakt met behulp van hitte. Als je bamboe namelijk

verhit, wordt het elastisch. Het vergt de nodige expertise om een stok van krom naar recht te buigen. Het is een kwestie van op de juiste manier verhitten en buigen, want de bamboe kan ook breken. Zo wordt iedere stok handmatig rechtgemaakt.'

Selecteren op maat

Is dit proces eenmaal achter de rug, dan kunnen de stokken worden geselecteerd op maat. De maatvoering is in lengte en dikte. Een bamboestok, die vanaf beneden steeds smaller wordt, moet bovenaan een minimale dikte hebben. 'Niet van elke stok is er een te maken met een lengte van 5 meter. Onze range begint bij een lengte van 30 centimeter en een diameter van 4 tot 6 millimeter en eindigt met een lengte van 6,25 meter en een diameter van 30 tot 35 millimeter. De diameters worden aan de onderkant gemeten. Voor elke diameter wordt er een minimale topdikte aangehouden. De stokken zijn dan aan de bovenkant stevig genoeg.'

In de volgende fase van het productieproces maken de Chinese boeren hanteerbare bundels

'Het bamboebos wordt op de juiste manier uitgedund, waardoor de natuur wordt gespaard en er duurzaam kan worden geproduceerd'

De bamboestokken worden gedroogd

De bamboestokken worden rechtgemaakt

Sticks in het bamboebos in China

‘Zonder goede bamboestok kun je geen goede boom kweken; we willen elke kweker kunnen voorzien’

zijn om stokken op voorraad te leggen, wat ze ook kosten. Zonder stok kun je geen goede boom kweken. We willen elke kweker kunnen voorzien. Gelukkig is de situatie nu weer wat genormaliseerd.’

Hij benadrukt nog eens dat het op tijd en flexibel leveren uit voorraad een must is voor Van Tuijl. ‘We hebben dan ook een langdurige, intensieve samenwerking met de mensen in China. Ondanks de afstand hebben we korte lijnen. Bovendien bezoeken we een paar keer per jaar de locatie waar de bamboe wordt geoogst en bewerkt. We willen de kwaliteit graag waarborgen. Hoewel je dat op het eerste gezicht niet zou zeggen, zit er veel werk in een goede tonkinstok. En die is nog steeds onmisbaar om een boom recht omhoog te laten groeien.’

van de bamboestokken. ‘Een bundel van stokken met een diameter van 6 tot 8 millimeter kan uit wel duizend exemplaren bestaan. Maar een bundel van stokken met een dikte van 28 tot 30 millimeter telt er vijftieng. De boeren kappen niet het hele jaar door, want anders raken de scheuten beschadigd. En ook niet bij regen. ‘Wij kunnen echter wel jaarrond leveren, met een piek in het voorjaar van maart tot juni, het groeiseizoen. Van Tuijl heeft een groot magazijn met een grote voorraad. We leggen dan ook altijd voldoende voorraad neer. Daar gaat best een gecompliceerd logistiek proces aan vooraf, met zeecontainers die van China naar hier toekomen. Om zo’n container effectief te vullen, is het altijd passen en meten voordat deze in ons magazijn wordt gelost.’

Van Tuijl verkoopt de tonkins op afroep. Hiervoor heeft het bedrijf een state-of-the-art afleversysteem, waarbij de bundels op maat worden gemaakt voor de afnemer. Een vaste transporteur, die is gespecialiseerd, levert door

het hele land. De regio Opheusden is een van de zwaartepunten, maar er wordt geleverd aan alle boomkwekerijgebieden in binnen- en buitenland.

De kracht van de bamboestokken

Veenema belicht graag de kracht van de tonkinstokken-business van Van Tuijl. ‘Ten eerste hebben we goede, betrouwbare leveranciers die de keten van kap tot inladen van de container beheersen. Bovendien is de kwaliteit van de producten en leveringen uitstekend. Dit mondt uit in een prima prijs-kwaliteitverhouding. Hier zijn we heel scherp op en we steken er veel energie in om dat zo te houden, ondanks de uitdagingen van de laatste jaren. Tijdens corona hebben we nauwelijks hinder gehad van achterblijvende leveringen, ondanks de lockdown in China. Hoewel de prijzen op een gegeven moment de pan uitrezen, willen we met de stok concurreren en blijven. Na intern beraad hebben we besloten dat we het aan onze klanten verplicht

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!